

Luku 5

Puolueet osana demokratiaa

Oppikirjan sivut 44-55.

Puolueiden syntyminen

1. Ennen itsenäistymistä;

- kielipuolueet
- suhtautuminen sortokausiin
- työväenpuolue/talonpoikaispuolue

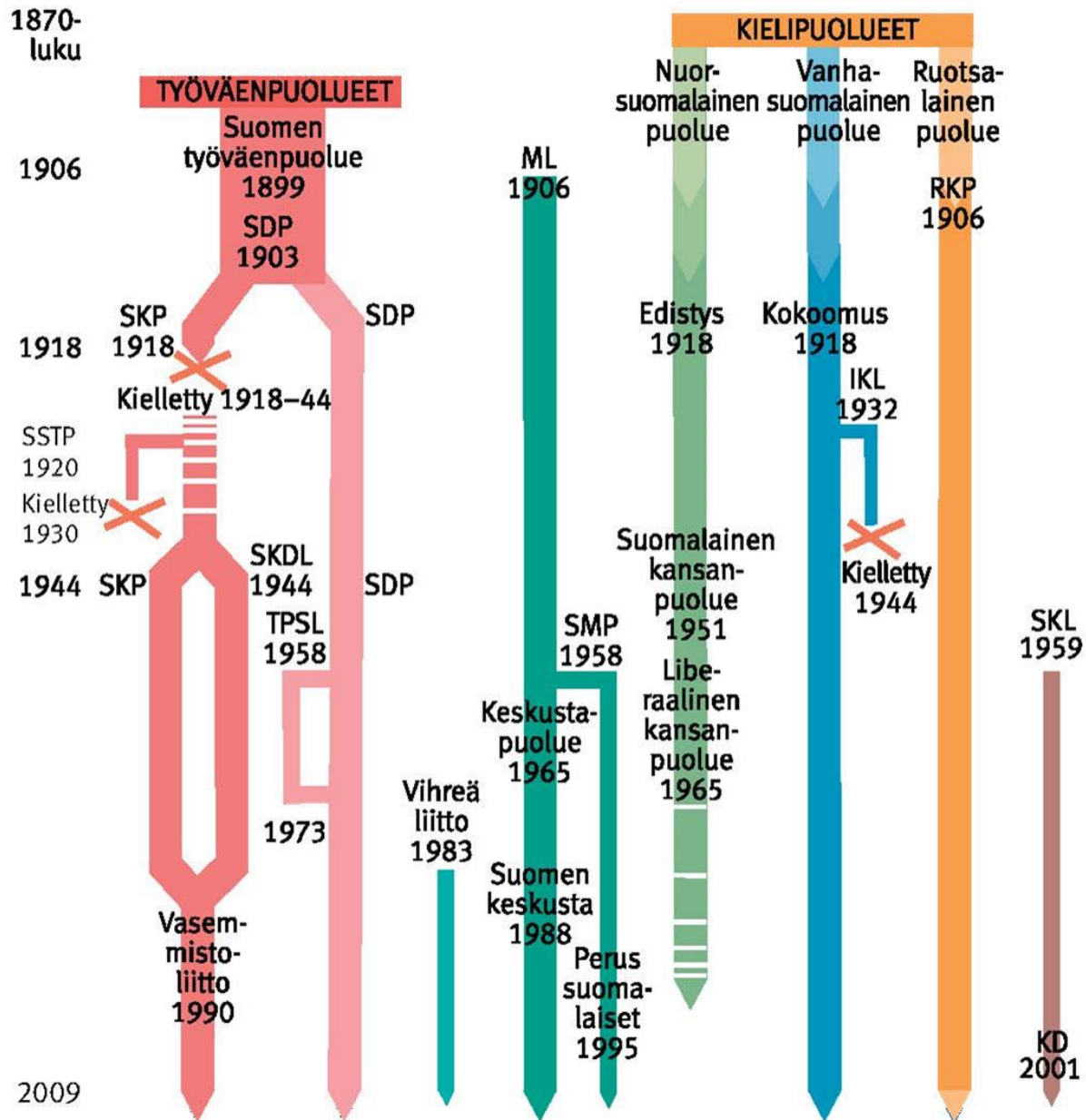
2. Itsenäistymisen aikoihin, sisällissota;

- ideologiat;
 - porvarillisuus, konservatismi ja liberalismi
 - kommunismi ja sosialismi (liberalismi)

3. IIMS:n jälkeen

- puoluekentän hajaantuminen, uusia puolueita
- suhtautuminen asiakysymyksiin

Suomen puoluejärjestelmä (eduskuntapuolueet)

Puolueet

Lue s. 44-55 ja vastaa kysymyksiin:

1. Miksi puolueet ovat olemassa? Mikä on niiden tehtävä? (Vertaa tehtävä 1. kirjassa)

2. Mitkä asiat erottavat vasemmisto- ja oikeistopuolueita toisistaan? Miten muuten puolueet voidaan erotella toisistaan.

3. Mitä vaaditaan/tarvitaan puolueen perustamiseksi?

4. Mistä puolueet saavat rahoituksensa?

PUOLUEIDEN TEHTÄVÄT (t. 1)

DEMOKRATIAN MAHDOLLISTAMINEN:

➤ **Demokratiassa tarvitaan vaaleja.**

- Ehdokkaita on vaikea valita, jos he eivät ole järjestäytyneet samankaltaisesti ajattelevien ihmisten ryhmiksi.

➤ **Aktiiviset ihmiset saavat puolueissa mahdollisuuden toimia.**

➤ **Puolueet kouluttavat jäseniään toimimaan politiikassa.**

❖ **Toisaalta pienen mittakaavan edustuksellisessa demokratiassa ei tarvita puolueita.**

❖ **Esim. koulun opiskelijakunnan voi valita pelkällä yksilövaalilla, koska ehdokkaita on niin vähän.**

PUOLUEIDEN TEHTÄVÄT (t. 1)

- **organisoitu joukkojärjestö**
–esim. vaaliorganisaatio
- **mielipiteiden kanavointi**
- **yhteiskunnallisen keskustelun virittäjä**
- **koulutus- ja propagandatyö**
- **sosiaalisen kohoamisen väylä**
- **puolueilla pyrkimys valtaan!**
- **Tehtävä 2 → kuvio s. 91**

PUOLUEJÄRJESTELMÄT, (t. 2.)

- **Perustana: luokkarakenne, taloudelliset tekijät, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset aatteet** (sosioekonominen asema)
 - suhtautuminen talouteen (hyvinvointipalvelut, verotus), maanpuolustukseen, maahanmuuttoon, EU:hun...
- **puolueiden ryhmittely:**
 - **luokka- ja yleispuolueet**
 - **porvarilliset ja sosialistiset puolueet**
 - **oikeisto – keskusta – vasemmisto**
 - **liberaali - konservatiivi**
- **erilaiset puolueolot:**
 - **Monipuoluejärjestelmä, 2-puoluejärjestelmä, 1-puoluejärjestelmä...**

Tehtävä 2.: Vasemmisto ja oikeisto

Suhtautuminen:

- **verotukseen (progressio)**
- **tulonjakoon (tuloerot)**
- **vastuuseen hyvinvoinnista**
- **palveluiden tuottamiseen**
- **yrittämiseen**
- **julkisen vallan rooliin**
- **työsopimukseen**
-

Tehtävä 2.: Vasemmisto vai oikeisto

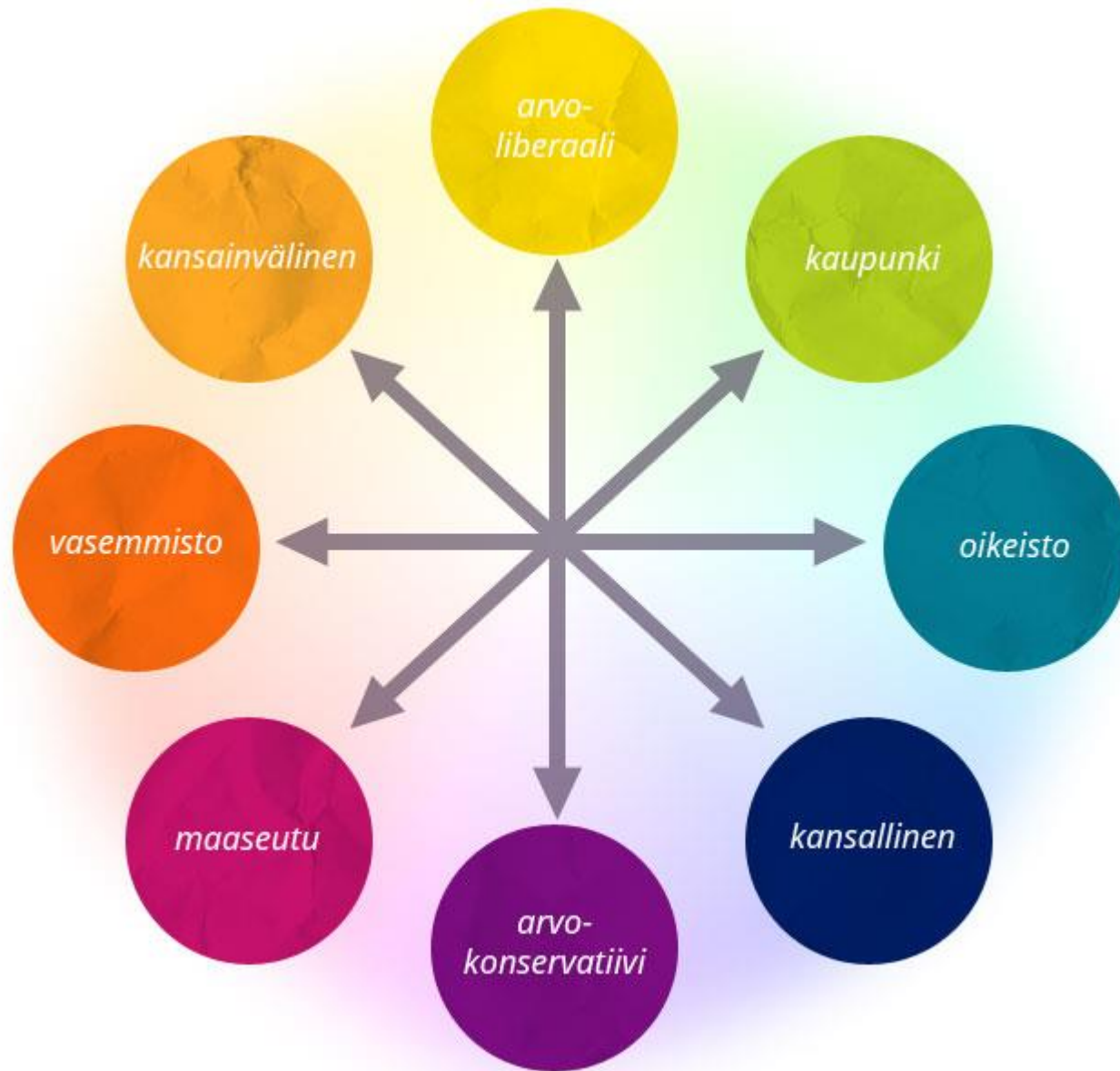
Vasemmisto :

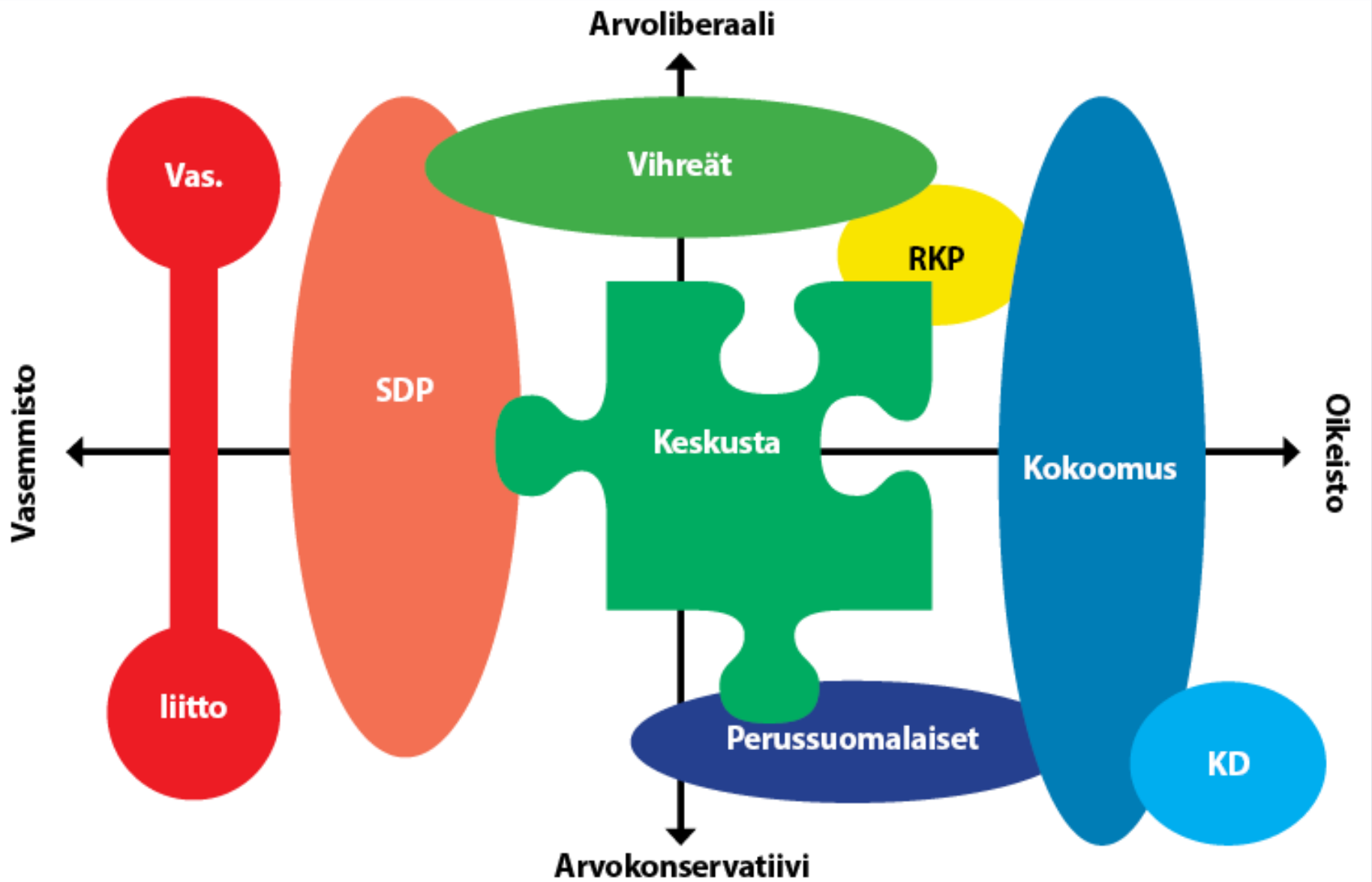
- **julkiselle vallalle vastuuta**
- **kunnan tuotettava julkiset palvelut**
- **tuloeroja tasattava**
- **verotuksen progressiivisuus hyvä**
- **yhteiskunnan oltava tasa-arvoinen**
- **työntekijöiden eduista pidettävä huolta**

Tehtävä 2.: Vasemmisto vai oikeisto

Oikeisto:

- yksilölle vastuu omasta hyvinvoinnistaan
- palveluiden kilpailuttaminen hyvä
- yksityisten yritysten roolia palveluiden tarjoajina korostettava
- tuloeroja tasattava, mutta järjestelmän säilyttävä kannustavana
- jyrkkä progressio ei hyvä asia
- yhteiskunnan oltava kannustava
- yrittämisen oltava kannattavaa ja yritysten eduista huolehdittava

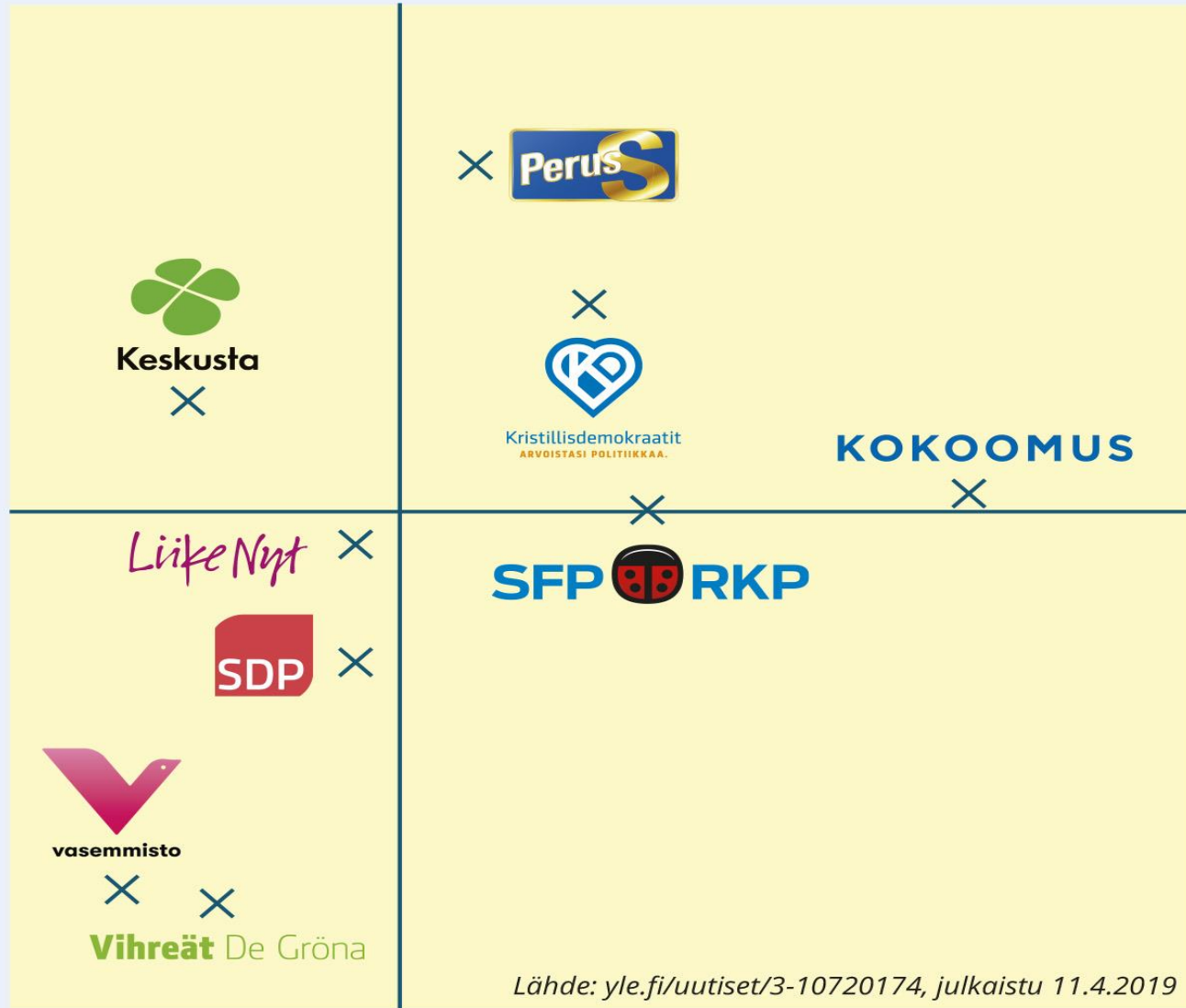

Kuvion lähde: Jyrki Kasvi

Kansalliskonservatiivi

Vasemmisto

Oikeisto

Viherliberaali

Puolueen perustaminen (t. 3)

- Vuoden 1969 puoluelaki:
- **rekisteröity puolue (r.p.):**
 - **ote yhdistysrekisteristä**
 - säännöt
 - puolueohjelma
 - **luettelo jäsenistä** (kannattajakortit) **yli 5000 kannattajaa (OM)**
- **demokraattiset menetelmät päätöksenteossa**
- **perustana sananvapaus, kokoontumis-vapaus ja yhdistymisvapaus** (HM 1919)
- [Rekisteröidyt puolueet](#)

Puolueen rahoitus, milj. € (t. 4)

- **Suora puoluetuki:** 178 175 €/edustaja
= n. 35 milj. € yhteensä
- **Vaalituki**
- **Kansanedustajien avustajat**
- **lisäksi yksityisiltä kansalaisilta, järjestöiltä ja liike-elämältä**

Näin puoluetukien määrä muuttuu vuositasolla uuden eduskunnan myötä. MTV

Vaalirahaa jaossa

**Jokainen yksittäinen tuki ilmoitettava,
Jos tuen määrä ylittää:**

800€

1500€

2000€

- Kuinka paljon ehdokas saa ottaa vastaan vaalitukea yhdeltä lahjoittajalta

– Kunnallisvaaleissa?

- 3000 euroa

– Eduskuntavaaleissa?

- 6000 euroa

– Euroopan parlamentin vaaleissa?

- 10 000 euroa

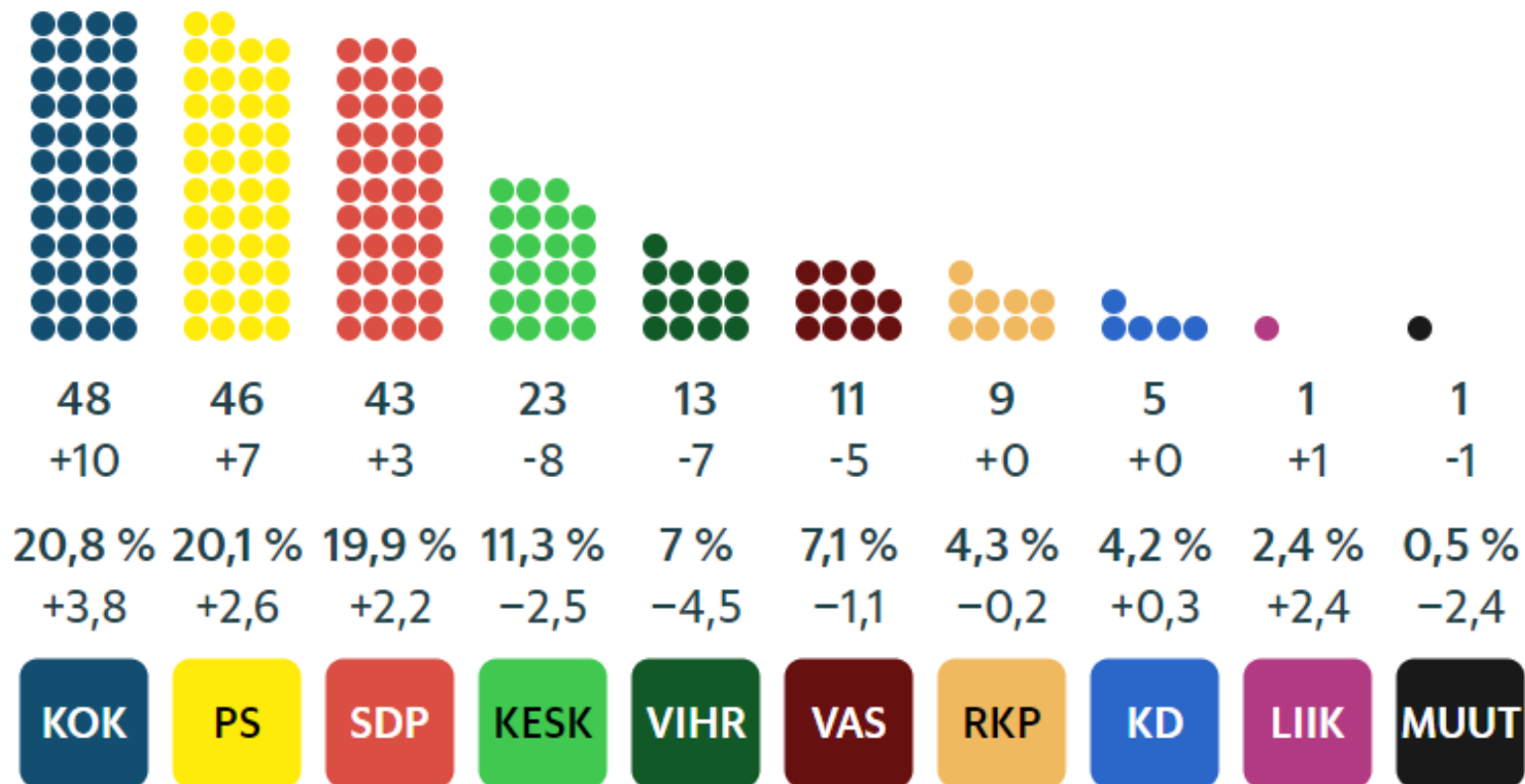

Muut rekisteröidyt puolueet

- **Liberaalipuolue - Vapaus valita: Rekisteröity 16.3.2016**
- **Piraattipuolue: Rekisteröity 2.6.2016**
- **Eläinoikeuspuolue: Rekisteröity 20.9.2016**
- **Kansalaispuolue: Rekisteröity 15.12.2016**
- **Feministinen puolue: Rekisteröity 10.1.2017**
- **Kansalaisliitto: Rekisteröity 30.1.2017**
- **Korjausliike r.p.: Rekisteröity 15.11.2017**
- **Suomen Kansa Ensin: Rekisteröity 11.12.2018**
- **Seitsemän tähden liike: Rekisteröity 21.12.2018**
- **Liike Nyt r.p: Rekisteröity 14.11.2019**
- **Avoin Puolue r.p.: Rekisteröity 1.3.2021**
- **Suomen Kommunistinen Puolue r.p.: Rekisteröity 1.3.2021**
- **Kristallipuolue r.p.: Rekisteröity 31.3.2021**
- **Valta kuuluu kansalle r.p.: Rekisteröity 2.9.2021**
- **Vapauden liitto r.p.: Rekisteröity 6.5.2022**
- **Sinimusta Liike r.p.: Rekisteröity 16.6.2022**

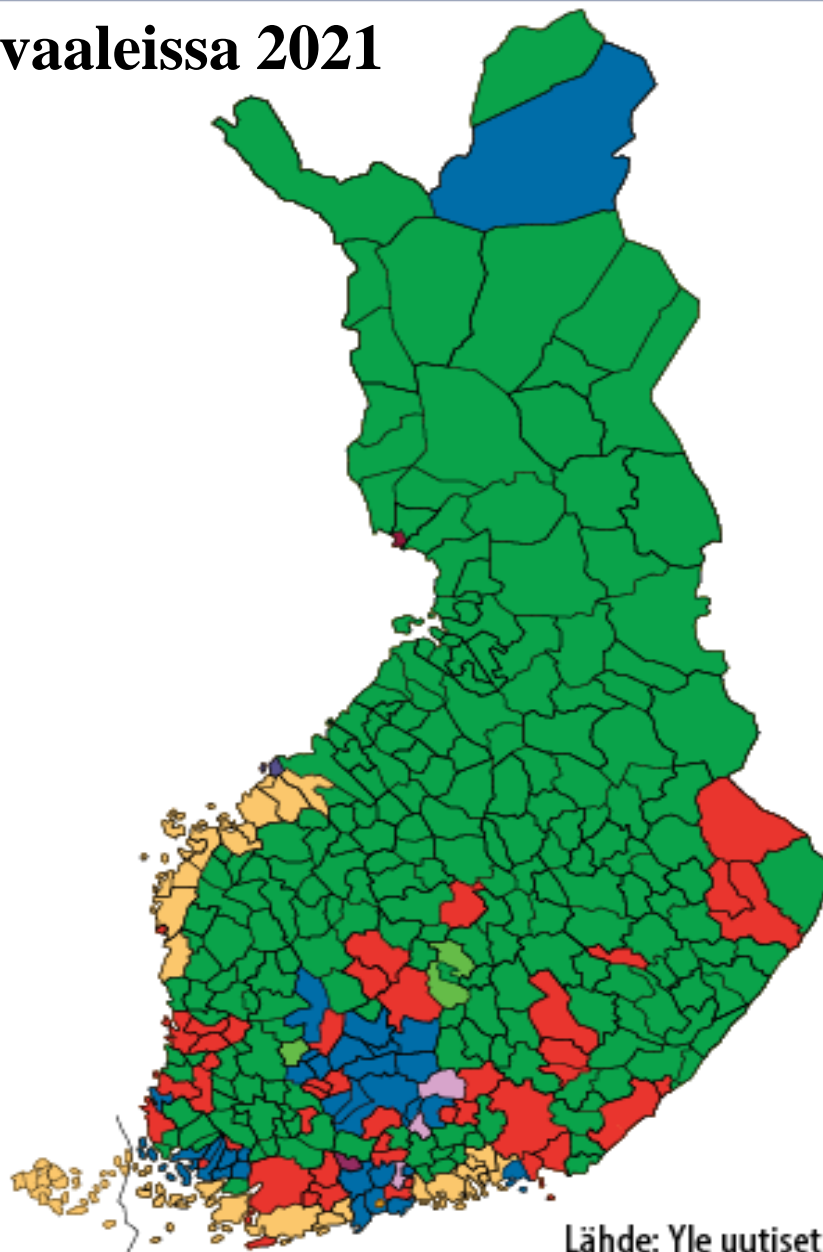
Eduskuntavaalit 2023

5.4.2023 19.20.00 – Äänistä laskettu 100 %

Kannatus kunnallisvaaleissa 2021

- KOK
- SDP
- KESK
- VIHR
- VAS
- RKP
- KD
- Muut

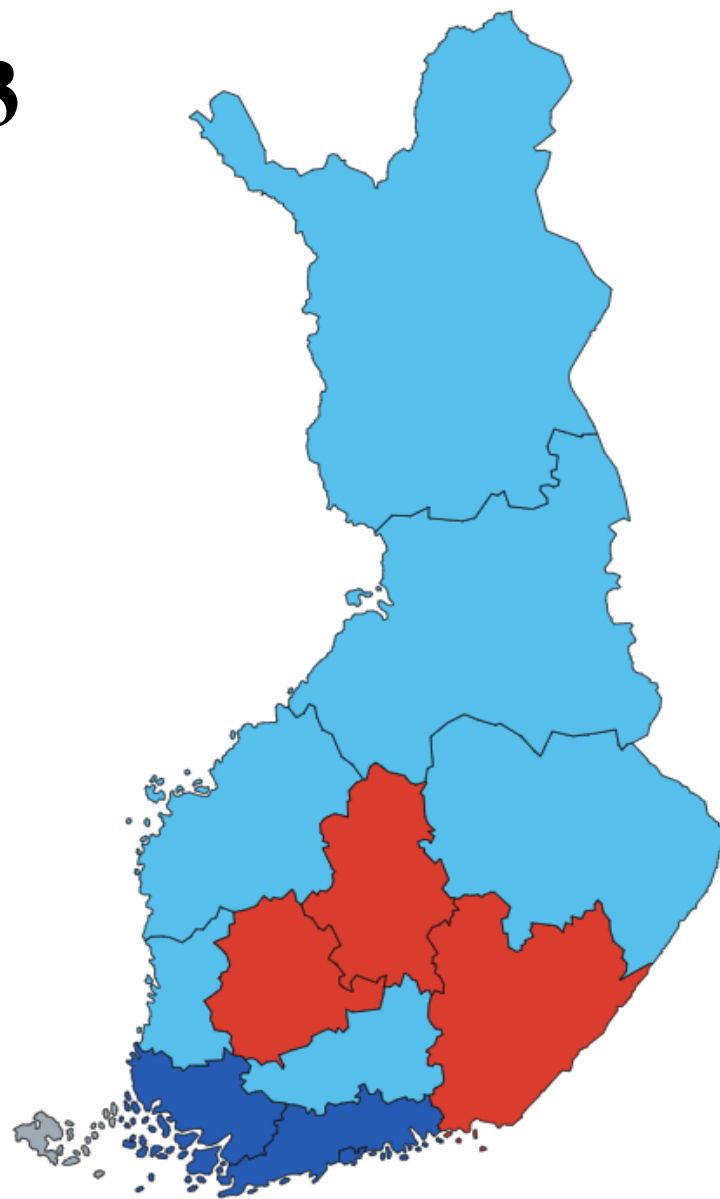
Lähde: Yle uutiset

Eduskuntavaalit 2023

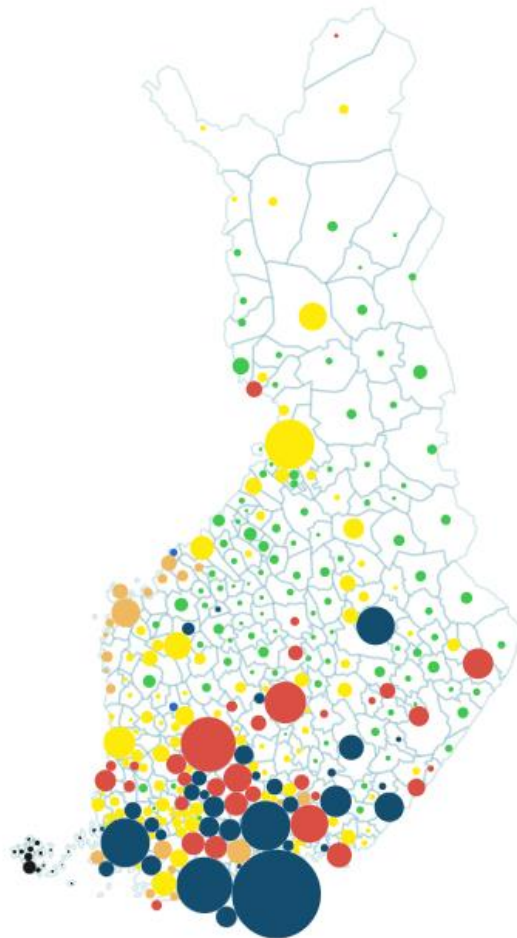
PS

SDP

Kokoomus

Eduskuntavaalit 2023

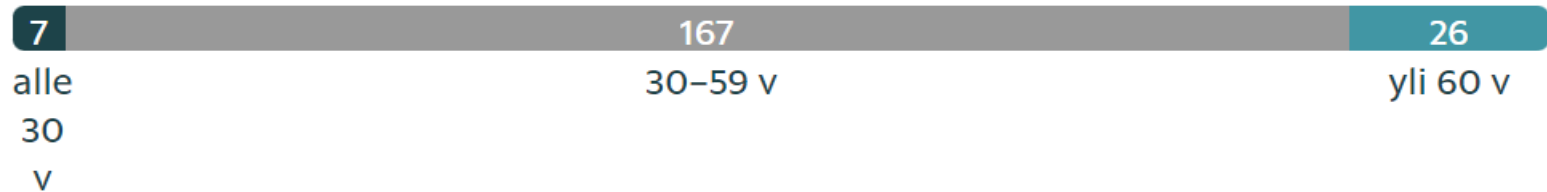
KOK PS SDP RKP KESK KD

Eduskuntavaalit 2023

Poimintoja uudesta eduskunnasta

5.4.2023 19.20.00 – Äänistä laskettu 100 %

Ikäjakama

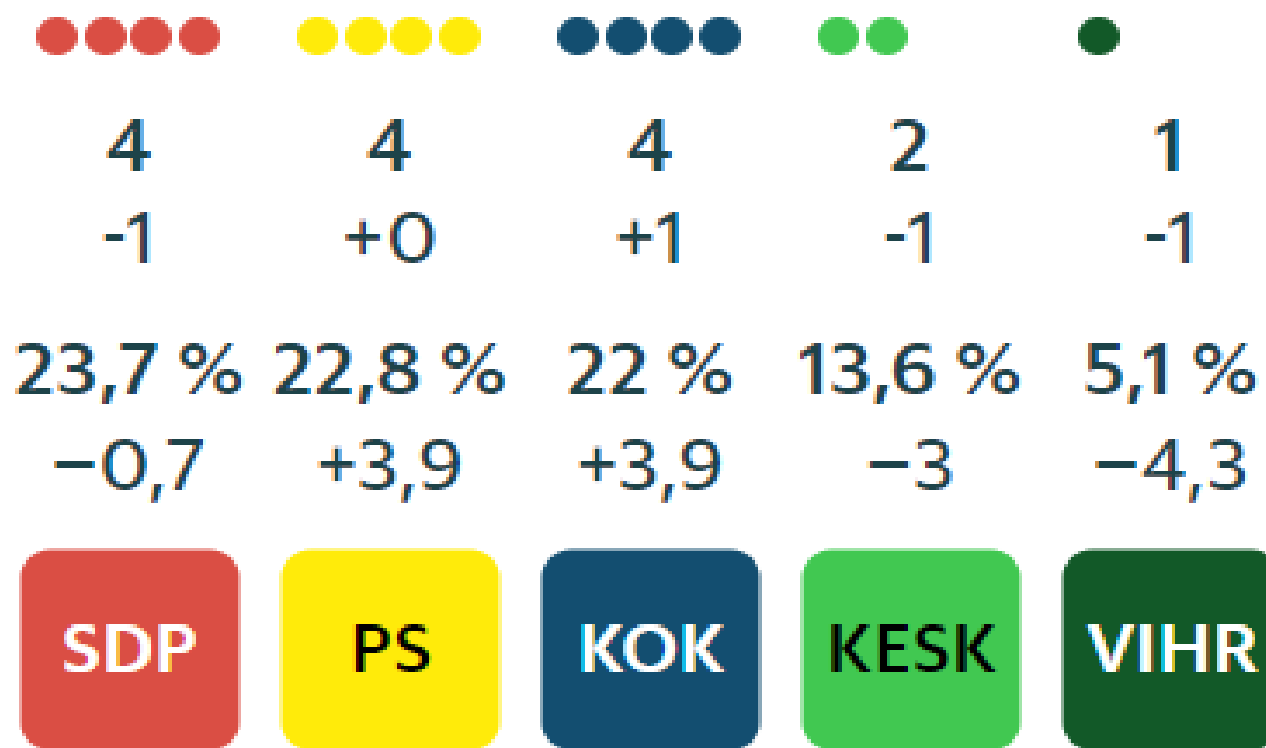
Sukupuolijakama

Eduskuntavaalit 2023

Kaakkois-Suomi

5.4.2023 19.20.00 – Äänistä laskettu 100 %

Kunta	Kansanedustajia
<u>Lappeenranta</u>	4
<u>Kouvola</u>	3
<u>Mikkeli</u>	3
<u>Savonlinna</u>	2
<u>Imatra</u>	1
<u>Kotka</u>	1
<u>Mäntyharju</u>	1
<u>Enonkoski</u>	0
<u>Hamina</u>	0
<u>Hirvensalmi</u>	0

Niina Malm
Sdp

8180 54115

Valittu

Sheikki Laakso
Perussuomalaiset

7635 52026

Valittu

Antti Häkkänen
Kokoomus

21378 50695

Valittu

Vesa Kallio
Keskusta

5663 31063

Valittu (uusi)

Suna Kymäläinen
Sdp

5810 27057.5

Valittu

Juho Eerola
Perussuomalaiset

5849 26013

Valittu

Ville Kaunisto
Kokoomus

7224 25347.5

Valittu

Anna-Kristiina Mikkonen
Sdp

5483 18038.333

Valittu (uusi)

Jaana Strandman
Perussuomalaiset

PS

5179

17342

Valittu (uusi)

Jukka Kopra
Kokoomus

KOK

5731

16898.333

Valittu

Hanna Kosonen
Keskusta

KESK

5147

15531.5

Valittu

Paula Werning
Sdp

SDP

5046

13528.75

Valittu

Jani Mäkelä
Perussuomalaiset

PS

5160

13006.5

Valittu

Oskari Valtola
Kokoomus

KOK

4335

12673.75

Valittu (uusi)

Hanna Holopainen
Vihreät

VIHR

2762

11721

Valittu

Sirpa Paatero
Sdp

SDP

5039

10823

Varalla

KANSALLINEN KOKOOMUS (KOK)

- **Kokoomus tahtoo, että Suomi on reilu yhteiskunta, jossa pidetään yhdessä huolta niistä, jotka eivät pärjää, mutta jossa annetaan tilaa myös pärjätä. E erityisen tärkeää on ajatella myös tulevaisuutta - sitä, millaisen maan me jätämme nuorille ja lapsillemme.**
- www.kokoomus.fi
www.kokoomusnuoret.fi
www.tuhatkunta.fi

SUOMEN SOSIALIDEMO-KRAATTINEN PUOLUE (SDP)

- **Sosialidemokratian päämääränä on vapauden, tasa-arvon ja solidaarisuuden oikeudenmukainen yhteiskunta. Ympäristöstä ja jokaisesta ihmisestä pidetään huolta. Oikeudenmukaisuus syntyy oikeuksien ja vastuun tasapainosta.**

- www.sdp.fi

- www.demarinuoret.fi

- www.sonk.fi

VASEMMISTOLIITTO (VAS)

- Vasemmistoliitto on yhteiskunnallista muutosta sekä oikeudenmukaista ja tasa-arvoista kehitystä haluavien ihmisten muodostama poliittinen liike. Liikkeen toiminta rakentuu kolmen keskeisen arvon - vapauden, demokratian ja sekä sosiaalisesti että ekologisesti kestäväen kehityksen - perustalle.

- www.vasemmistoliitto.fi

- www.vasemmistonuoret.fi

vasemmisto

RIKKAUTTA JOLLA ON ARVOA

VIHREÄ LIITTO (VIHR)

- **Vihreän liiton tavoitteet perustuvat ihmisten ja luonnon kumppanuuteen, ihmisten yksilölliseen vapauteen ja keskinäiseen tasa-arvoon, väkivallattomuuteen sekä kansalaisdemokratiaan. Näitä arvoja kunnioittaen on asteittain siirryttävä inhimillisesti ja ekologisesti kestävään yhteiskuntaan.**
- www.vihreat.fi
- www.vino.fi

Vihreät De Gröna

PERUSSUOMALAISET (PS)

- **Perussuomalaiset on kansallismielinen ja EU-kriittinen puolue, joka tukeutuu kristillis-sosiaaliseen arvopohjaan. Perussuomalainen aatemaailma edellyttää, että yhteiskunnan jäsenillä tulee olla oikeus ihmisarvoiseen elämään. Jokainen kansalainen on yhtä ainutlaatuinen ja arvokas. Kukaan ei ole syntynyt tänne turhaan, kaikkia tarvitaan. Mahdollisuus työntekoon sekä sosiaaliseen turvallisuuteen taattava jokaiselle Suomen kansalaiselle. Perussuomalaiset on turvallinen, rakentava ja epäkohtiin tehokkaasti puuttuva vaihtoehto.**
- www.perussuomalaiset.fi
www.ps-nuoret.net

RUOTSALAINEN KANSANPUOLUE (RKP)

- **Hyvinvoinnin ja oikeudenmukaisuuden edellytyksenä on yksilön hyväksi toimiva yhteiskunta, yksityiseen aloitteellisuuteen perustuva ja ympäristön huomioon ottava talous, yksilön kehittymisen mahdollistava koulutusjärjestelmä sekä kattava mutta aktivoiva sosiaaliturva. Yhteistyössä muiden puolueiden ja kansanliikkeiden kanssa Rkp toimii rauhan, vapauden, oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon ja suvaitsevuuden puolesta.**

- www.rkp.fi
www.su.fi

SUOMEN KRISTILLISDEMO-KRAATIT (KD)

- **Kristillisdemokraattien ihanteena on oikeudenmukainen, ihmisarvoa kunnioittava ja yhteisvastuuta toteuttava yhteiskunta. Sen tavoitteena on koota kaikki yhteiskunnasta kiinnostuneet poliittiseen työhön, joka perustuu kristilliselle maailmankatsomukselle.**

- www.kristillisdemokraatit.fi
- www.kdnuoret.fi

SUOMEN KESKUSTA (KESK)

- **Keskusta on nimensä mukaisesti poliittiseen keskustaan kuuluva, aatteellisesti omaleimainen puolue vasemmiston ja oikeiston välissä. Keskustalaisuuden lähtökohtana on usko ihmisen henkisiin voimavaroihin, inhimillisyyden, yhteisvastuun ja suvaitsevaisuuden tärkeyteen.**

- www.keskusta.fi

- www.keskustanuoret.fi

- www.kol.fi

Keskusta.fi